

Mgr. et Mgr. Karel Gargulák

Analytik vzdělávací politiky, který vede projekty v organizaci PAQ Research. Stál u přípravy národní Strategie 2030+. Pomáhá státu, krajům i obcím, jak strategicky řídit své školy a spolupracovat na úspěchu každého dítěte ve vzdělávání a životě.

Konference DOBRÁ PRAXE 2023

„Škola jako místo pro...“

19. 10. 2023

Jaká je souvislost mezi vzdělávacím ne/úspěchem a sociální situací regionu?

Mgr. et Mgr. Karel Gargulák

Náklady vzdělávacího neúspěchu v ČR

Snižování nerovností jako příležitost

PAQ Research a IDEA (2020): Nerovnosti ve vzdělávání jako zdroj neefektivity

- „Český stát za každou investovanou korunu do programů včasné péče dostane zpět 3–4 Kč.“
- * „Zlepšení kompetencí nejslabších žáků může v průměru každý rok ČR přinést 18 mld. Kč v příštích 80 letech.“
- „Žák, který dokončí alespoň ŠŠ, odvede za svůj život do veřejných rozpočtů v průměru o 2,3 – 2,8 milionu Kč víc než srovnatelný žák pouze se základním vzděláním.“

„Tyto výsledky odhaduje model, který předpokládá, že program trvá dva roky a má náklady 50–100 000 Kč na žáka za rok, což se přibližně rovná nákladům předškolního vzdělávání v ČR.“

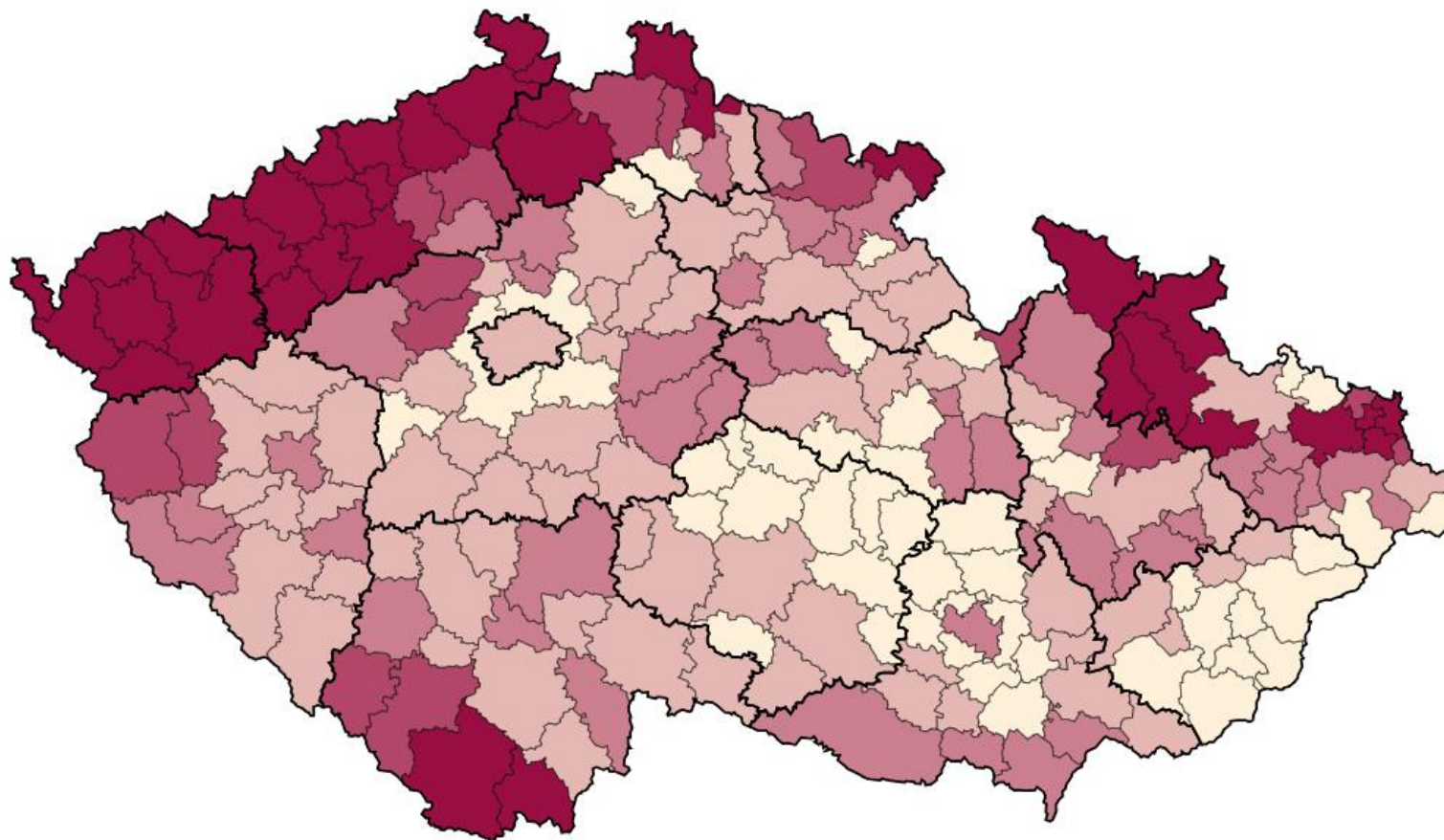
„Jak ukazuje ekonomická modelace různých scénářů, většina výnosů je nicméně dlouhodobých a patrných až po roce 2050.“

Mapa vzdělávacího (ne)úspěchu

Regiony nejsou stejné a na výsledky má vliv chudoba...

Destabilizující chudoba (expertní pásma, 2023)

○ velmi nízký ○ nízký ○ střední ○ vysoký ○ velmi vysoký

Bytová nouze
Exekuce rodičů
Vyloučené lokality

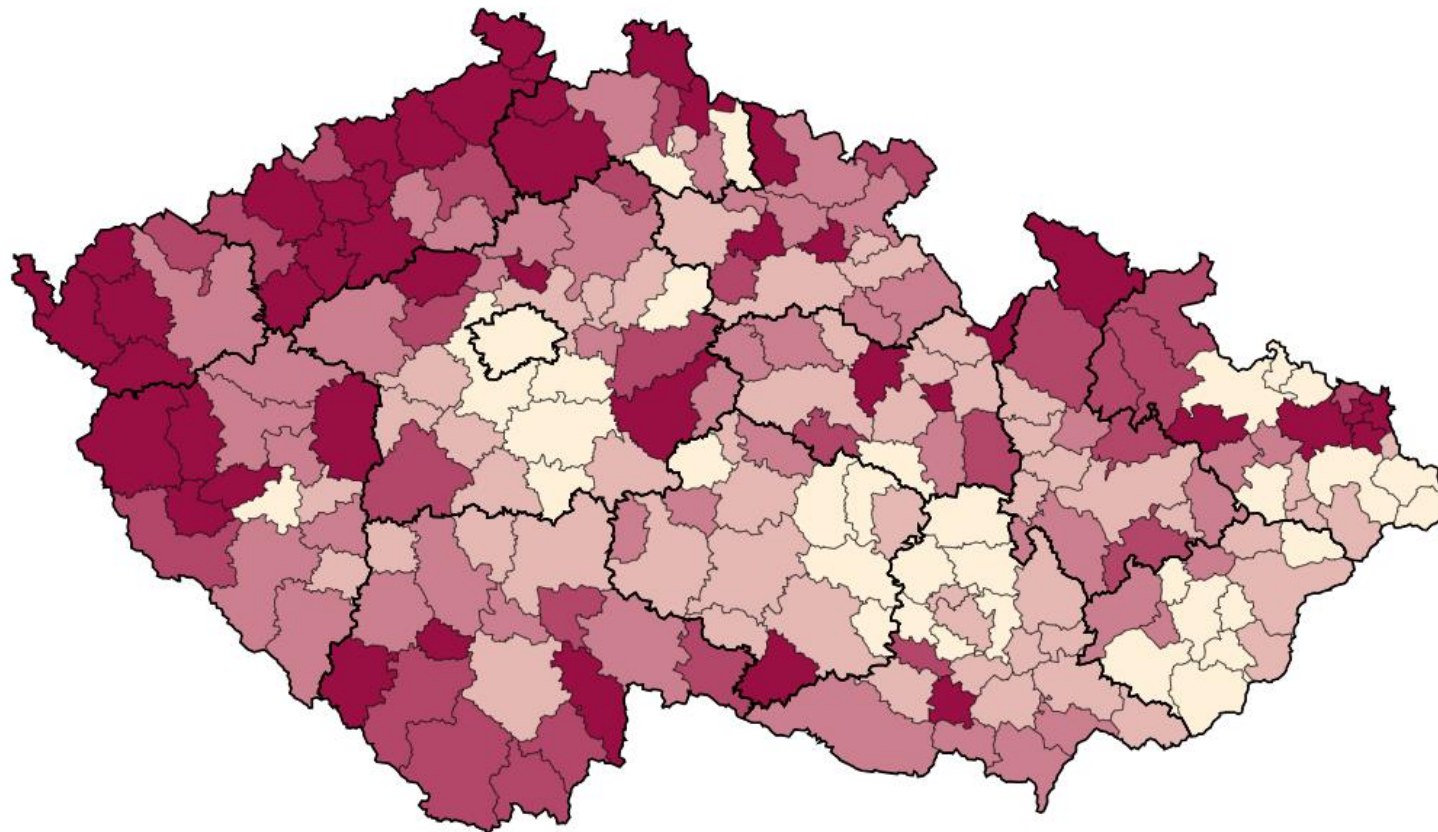
Zdroj dat: PAQ Research (výpočet), ČSÚ, ASZ, Exekutorská komora, GAC

Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

Vzdělávací neúspěch často kopíruje destabilizující chudobu

Vzdělávací neúspěšnost (expertní pásma, 2023)

○ velmi nízký ○ nízký ○ střední ○ vysoký ○ velmi vysoký

Nedokončování
ZŠ

Neprospívání

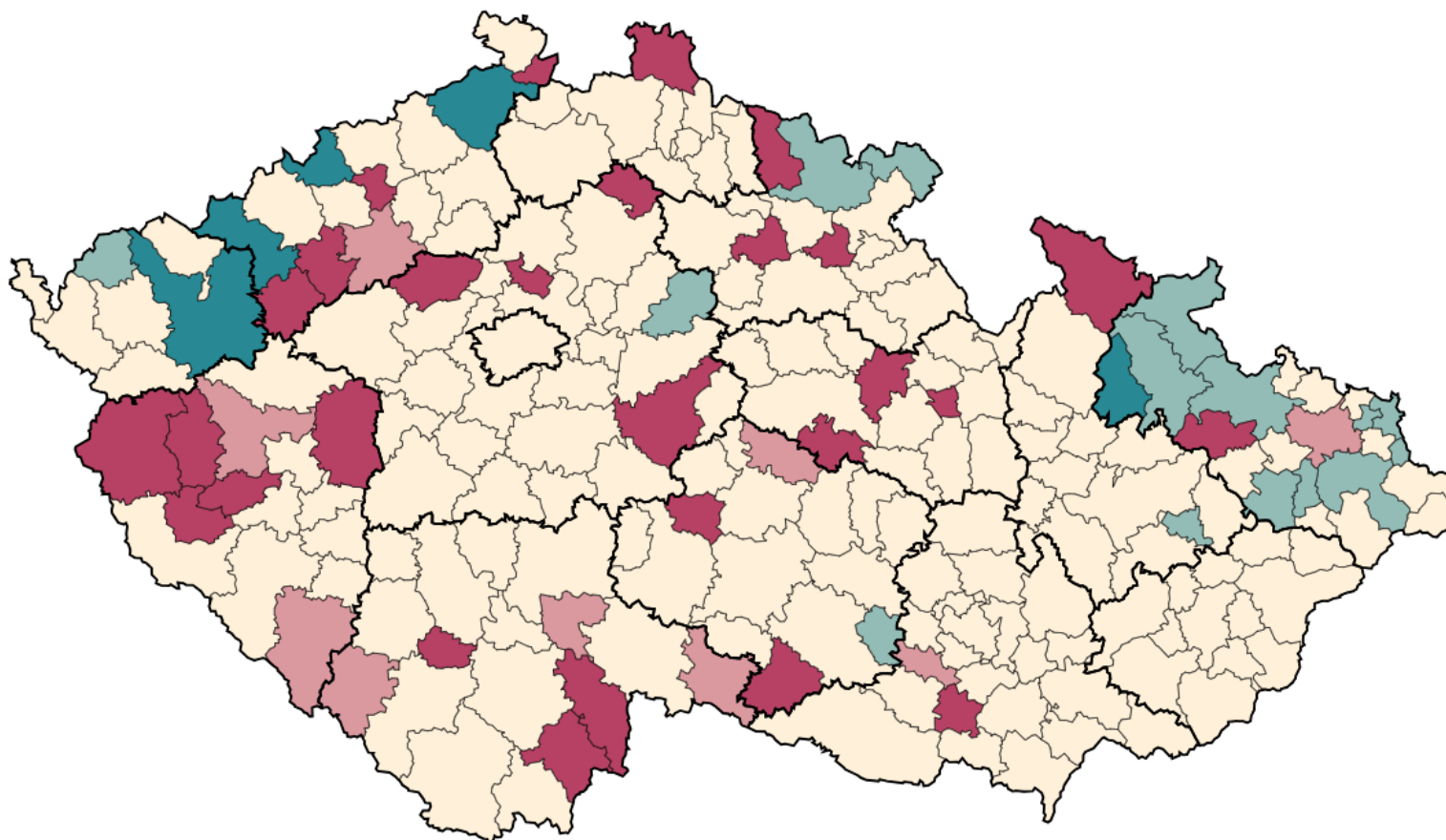
Zdroj dat: PAQ Research (výpočet), MŠMT, ČŠI

Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

Míra neúspěšnosti vzhledem k sociálním podmínkám

Míra neúspěšnosti vzhledem k soc. podmínkám (expertní pásma, 2023)

- výrazně nižší neúspěšnost než očekávaná
- mírně nižší neúspěšnost než očekávaná
- odpovídající neúspěšnost
- mírně vyšší neúspěšnost než očekávaná
- výrazně vyšší neúspěšnost než očekávaná

Analýza predikuje, jak vysoká by měla být **vzdělávací neúspěšnost** s danou úrovní **destabilizující chudoby** a **socioekonomického znevýhodnění území ORP.**

Zdroj dat: PAQ Research (výpočet), MŠMT, ČSÍ

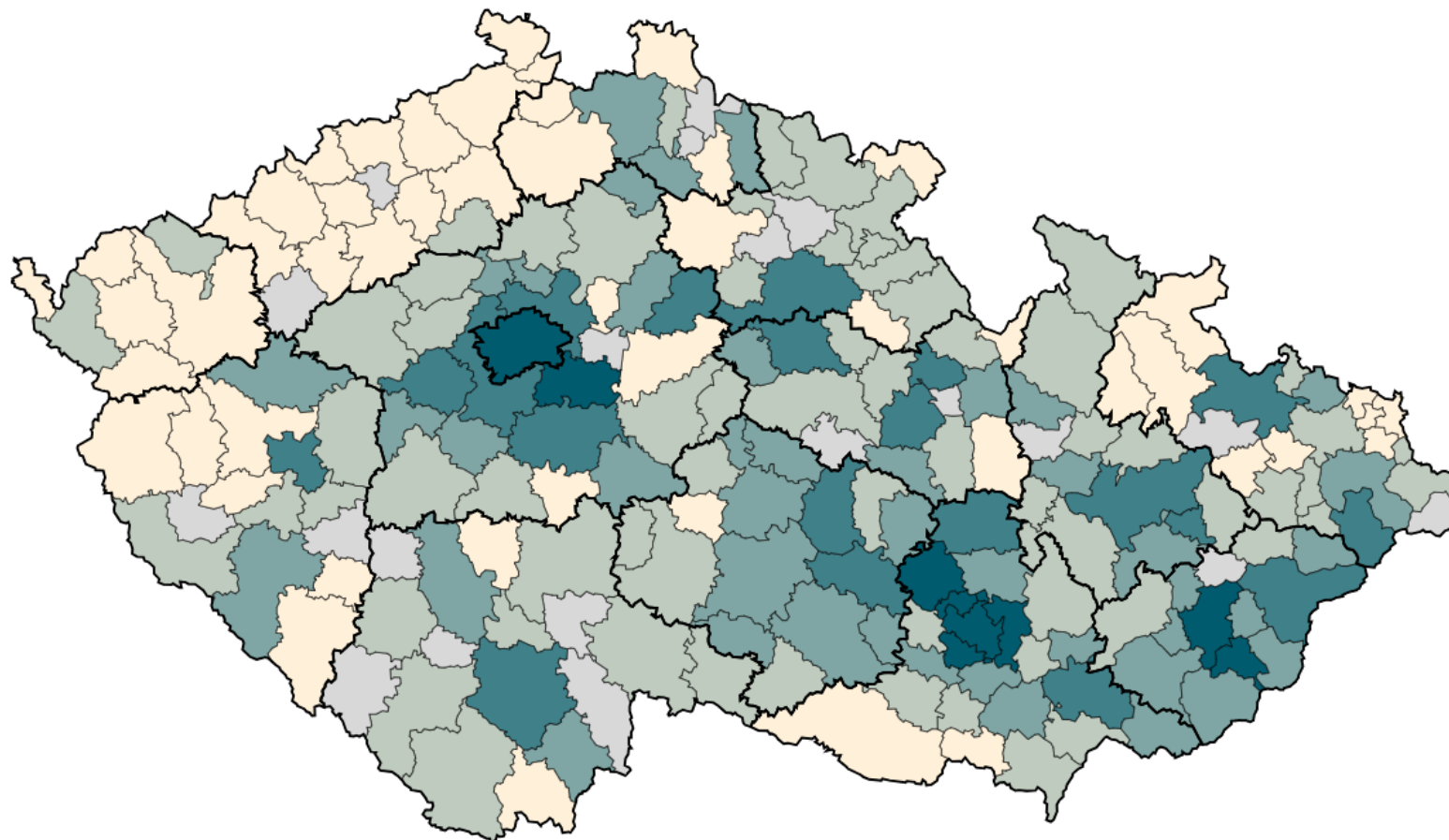
Mapové podklady od ČÚŽK licencovány pod CC BY 4.0

Zdroj: <https://www.mapavzdelavani.cz/zaostavani-vzdelavani>

Vyšší výsledky žáků se koncentrují ve větších městech nezatížených sociálními problémy

Výsledky testování (expertní pásma, 2023)

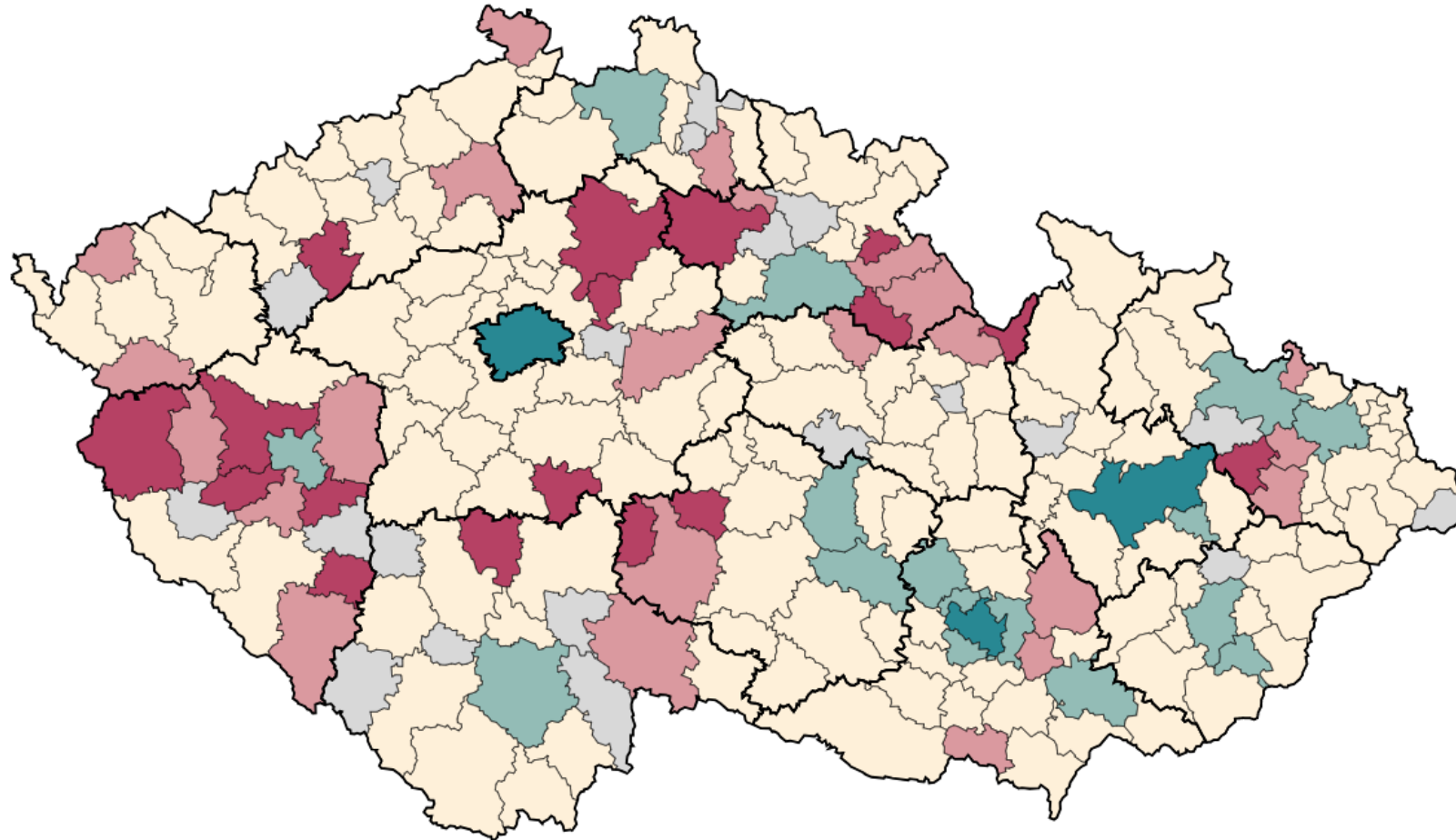
● velmi nízký ● nízký ● střední ● vysoký ● velmi vysoký ● data chybí

Výsledky testování vzhledem k sociálním podmínkám

Výsledky testování vzhledem k soc. podmínkám (expertní pásma, 2023)

● výrazně vyšší výsledky než očekávané ● mírně vyšší výsledky než očekávané ● odpovídající výsledky ● mírně nižší výsledky než očekávané
● výrazně nižší výsledky než očekávané ● data chybí

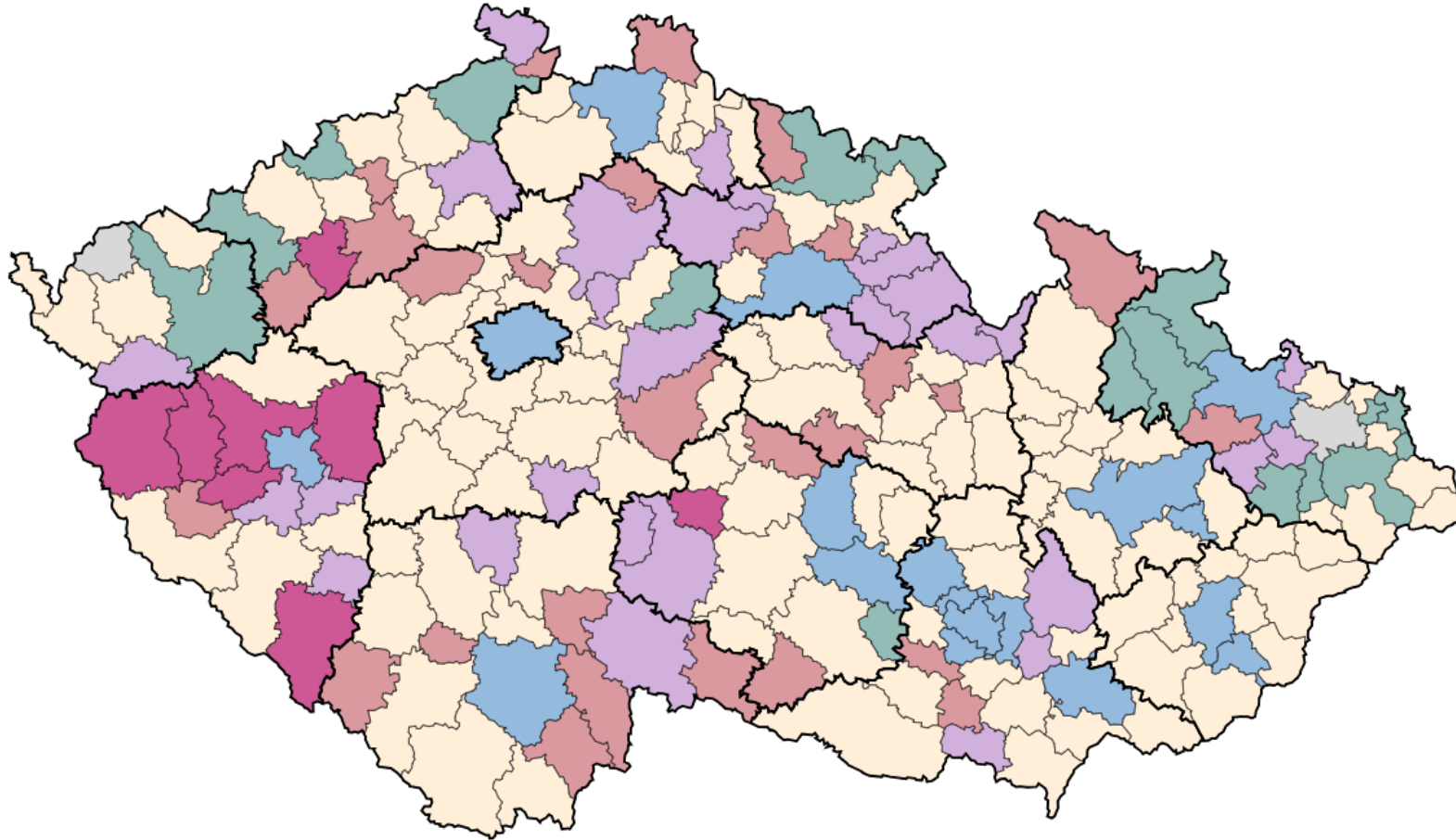

Analýza predikuje, jaké by měly být **výsledky testování** v regionu s danou úrovní **destabilizující chudoby a socioekonomického znevýhodnění**.

Typologie výsledků vzdělávání vzhledem k soc. podmínkám

Typologie výsledků vzdělávání vzhledem k sociálním podmínkám (2023)

● odpovídající soc. podmínkám
 ● předcházející neúspěchu
 ● s nadměrným neúspěchem
 ● výsledkově nad očekáváním
 ● výsledkově zaostávající
 ● celkově zaostávající
 ● data chybí

Zdroj dat: PAQ Research (výpočet), MŠMT, ČSÍ

Mapové podklady od ČÚZK licencovány pod CC BY 4.0

Zdroj: <https://www.mapavzdelavani.cz/zaostavani-vzdelavani>

○ Odpovídající soc. podmínkám

- Výsledky odpovídají sociálním podmínkám (exekuce, bydlení, sociálně vyloučené lokality).

○ Předcházející neúspěchu

- Opakování ročníku a nedokončování ZŠ překonává sociální podmínky.

○ S nadměrným neúspěchem

- Opakování ročníku a nedokončování ZŠ zaostává za soc. podmínkami

○ Výsledkově nad očekáváním

- Výsledky testování (ČJ, Matematika a další) překonávají soc. podmínky

○ Výsledkově zaostávající

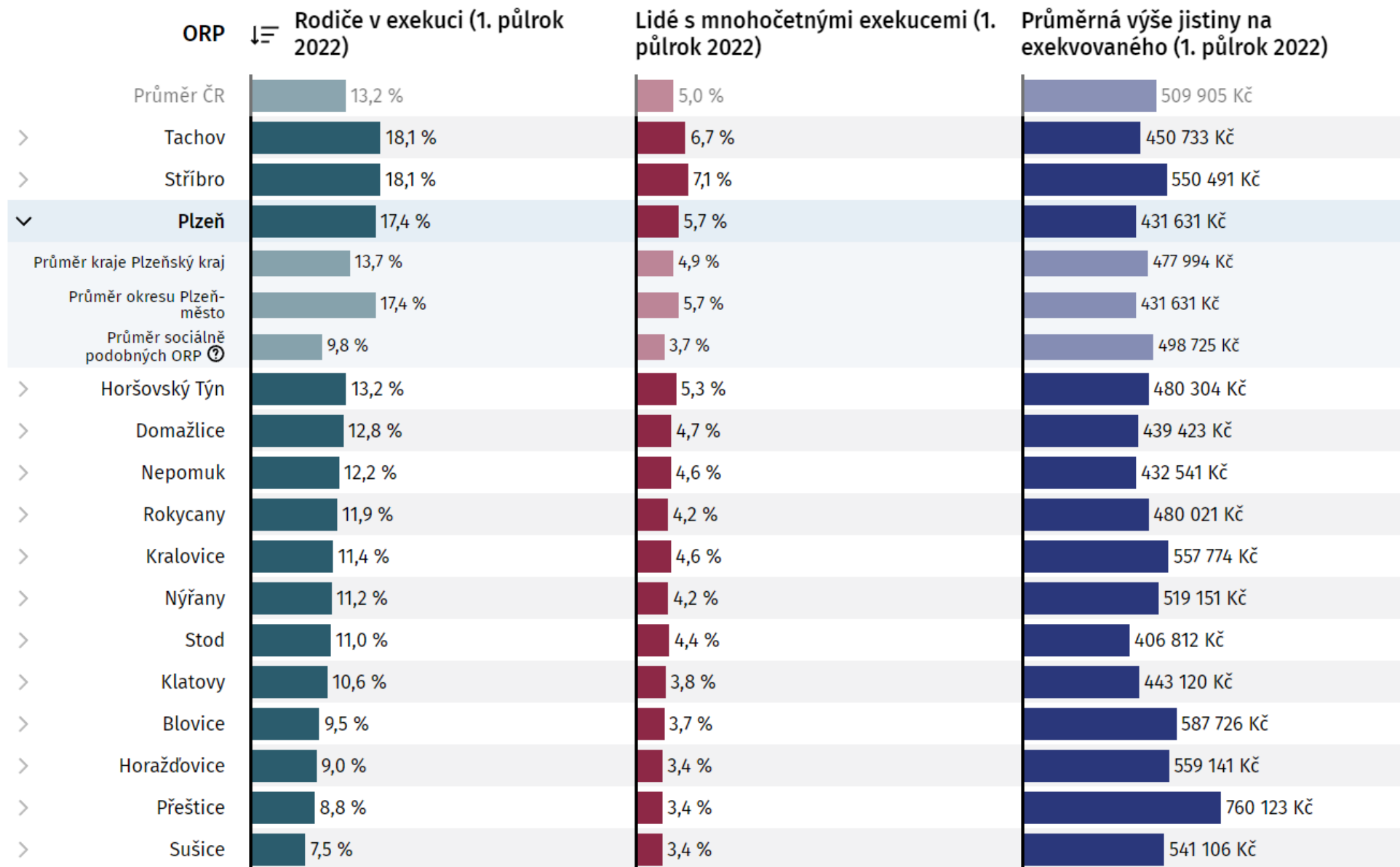
- Výsledky testování (ČJ, Matematika a další) jsou nižší než bychom očekávali

Celkově zaostávající

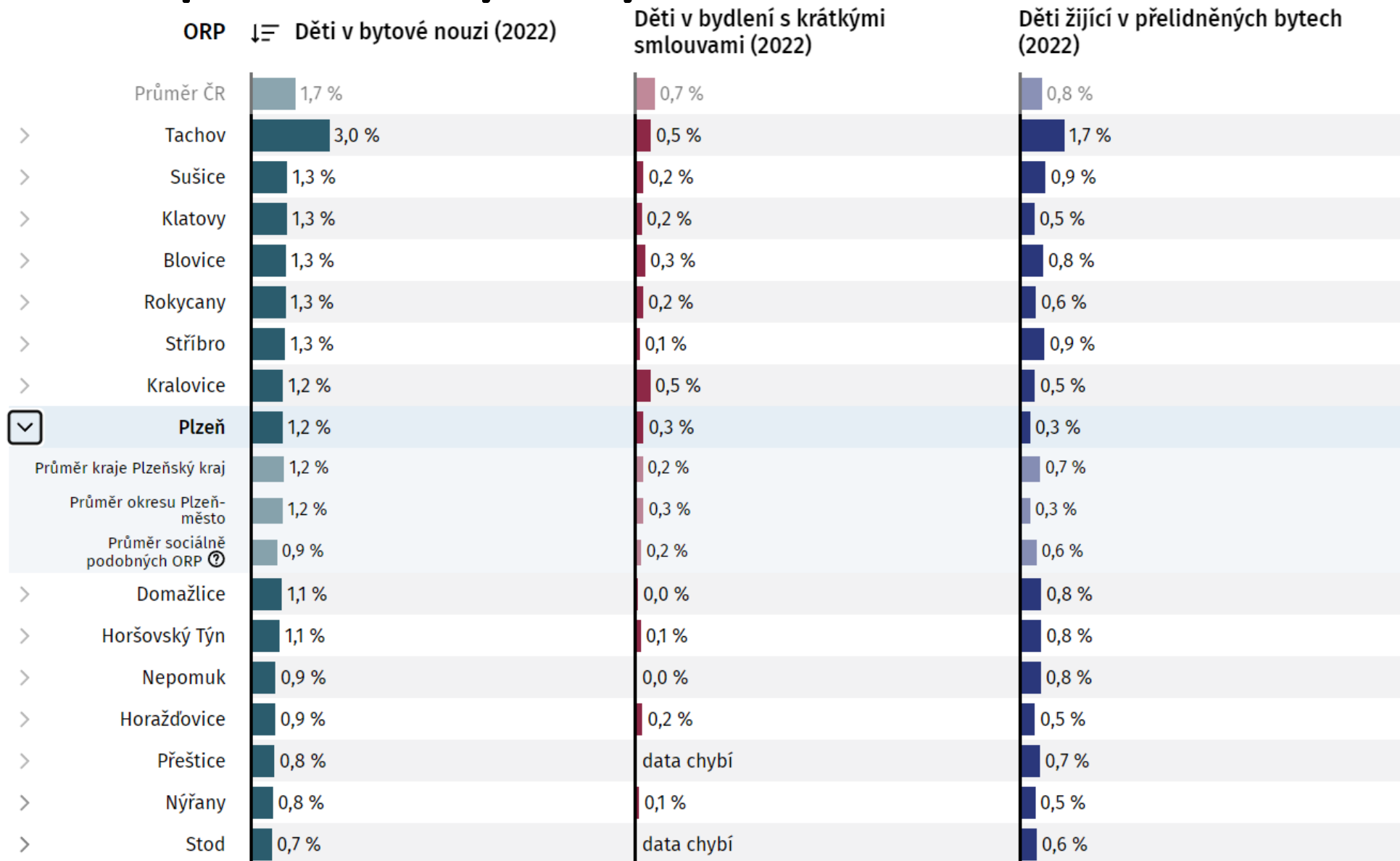
- Opakování ročníku, nedokončování ZŠ a výsledky testování jsou nižší, než bychom očekávali

Destabilizující chudoba a cesty k řešení

Sociální podmínky - exekuce

Sociální podmínky - bydlení

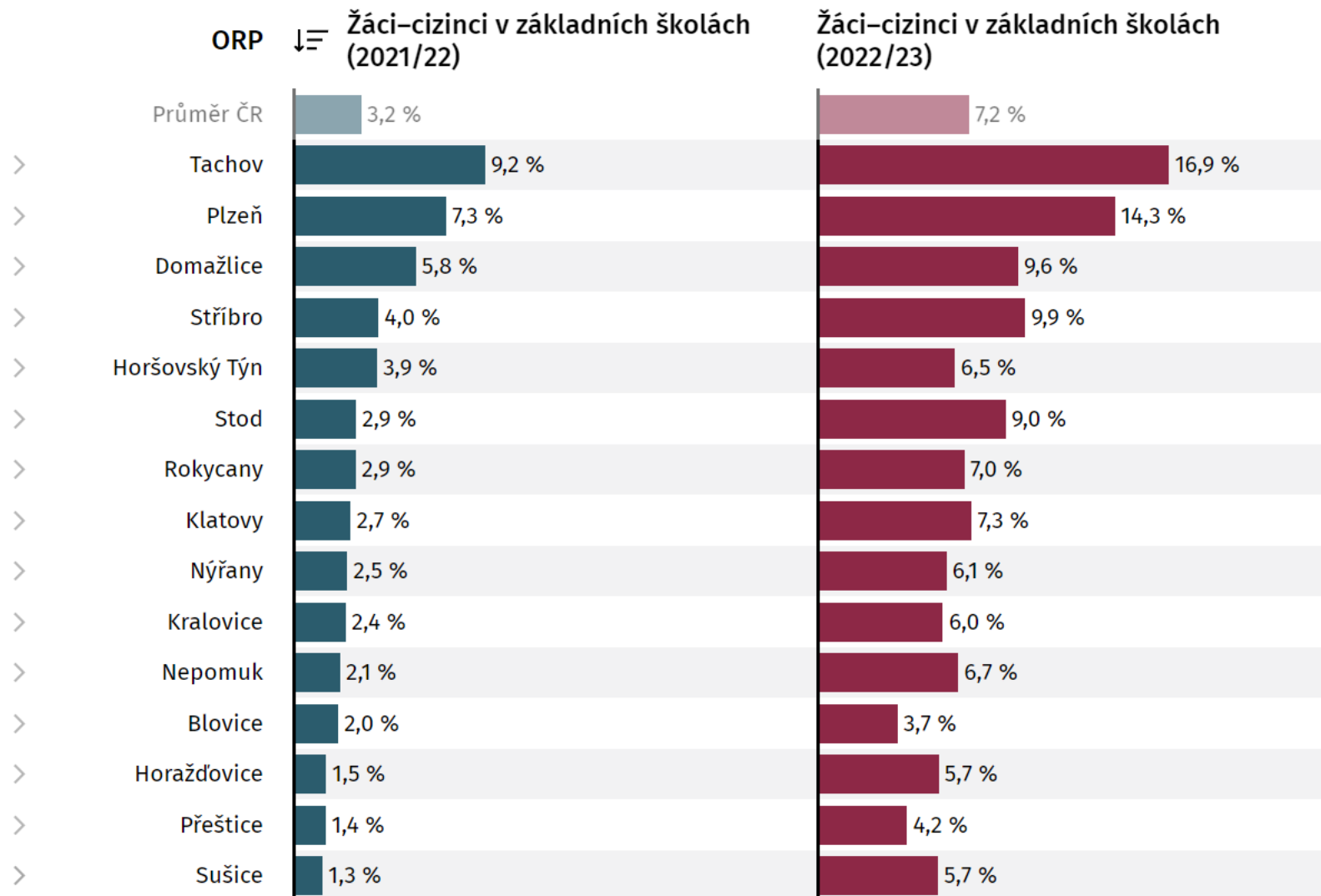
Vzdělávací neúspěch a jeho řešení

Spolupráce škol, poradenských, sociálních a dalších služeb

Vzdělávací neúspěšnost

ORP	Nedokončování základního vzdělávání (2019/20)	Nedokončování základního vzdělávání (2022/23)	Opakování ročníku na 2. stupni ZŠ (2019/20)	Opakování ročníku na 2. stupni ZŠ (2022/23)	Zameškané hodiny na žáka (průměr 2015–2021)	Vzdělávací neúspěšnost (expertní pásma, 2021)	Vzdělávací neúspěšnost (expertní pásma, 2023)
Průměr ČR	4,8 %	3,6 %	0,9 %	0,7 %	87,5 h		
> Stříbro	10,0 %	11,3 %	2,2 %	2,0 %	109,4 h	velmi vysoký	velmi vysoký
> Tachov	13,9 %	10,9 %	2,0 %	0,7 %	79,1 h	velmi vysoký	velmi vysoký
> Horšovský Týn	10,8 %	9,6 %	1,8 %	2,4 %	87,8 h	vysoký	velmi vysoký
> Stod	7,1 %	7,1 %	2,1 %	2,4 %	85,3 h	velmi vysoký	velmi vysoký
> Sušice	6,1 %	5,2 %	0,9 %	0,9 %	73,1 h	vysoký	střední
> Horažďovice	1,7 %	4,3 %	0,8 %	0,7 %	90,4 h	střední	nízký
> Domažlice	4,9 %	3,9 %	1,4 %	1,4 %	74,3 h	vysoký	vysoký
> Nepomuk	7,0 %	3,6 %	2,6 %	0,5 %	89,9 h	vysoký	střední
> Nýřany	2,9 %	3,4 %	0,9 %	0,7 %	96,8 h	střední	střední
> Rokycany	3,7 %	3,1 %	1,0 %	1,2 %	107,8 h	vysoký	velmi vysoký
> Klatovy	7,6 %	3,0 %	1,1 %	0,5 %	84,1 h	vysoký	střední
> Přeštice	3,1 %	2,6 %	0,2 %	0,4 %	85,8 h	nízký	velmi nízký
> Kralovice	4,6 %	2,4 %	0,9 %	0,8 %	87,8 h	střední	střední
∨ Plzeň	3,3 %	2,2 %	0,6 %	0,5 %	103,1 h	vysoký	střední
Průměr kraje Plzeňský kraj	6,1 %	4,8 %	1,0 %	0,9 %	93,7 h		
Průměr okresu Plzeň-město	3,3 %	2,2 %	0,6 %	0,5 %	103,1 h		
Průměr sociálně podobných ORP	3,3 %	2,8 %	0,7 %	0,8 %	82,2 h		
> Blovice	4,7 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %	85,5 h	střední	nízký

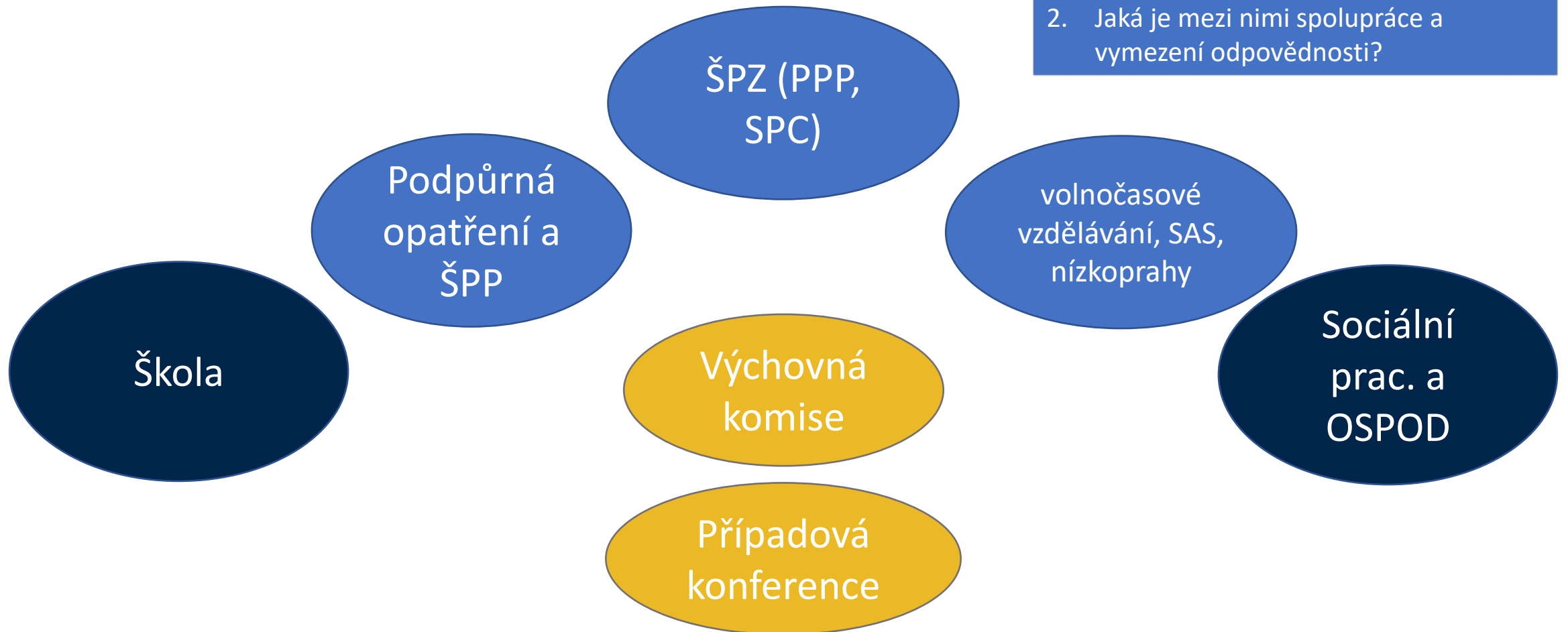
Žáci cizinci na školách

Absence, opakování ročníku a nedokončování ZV

Řešení absencí

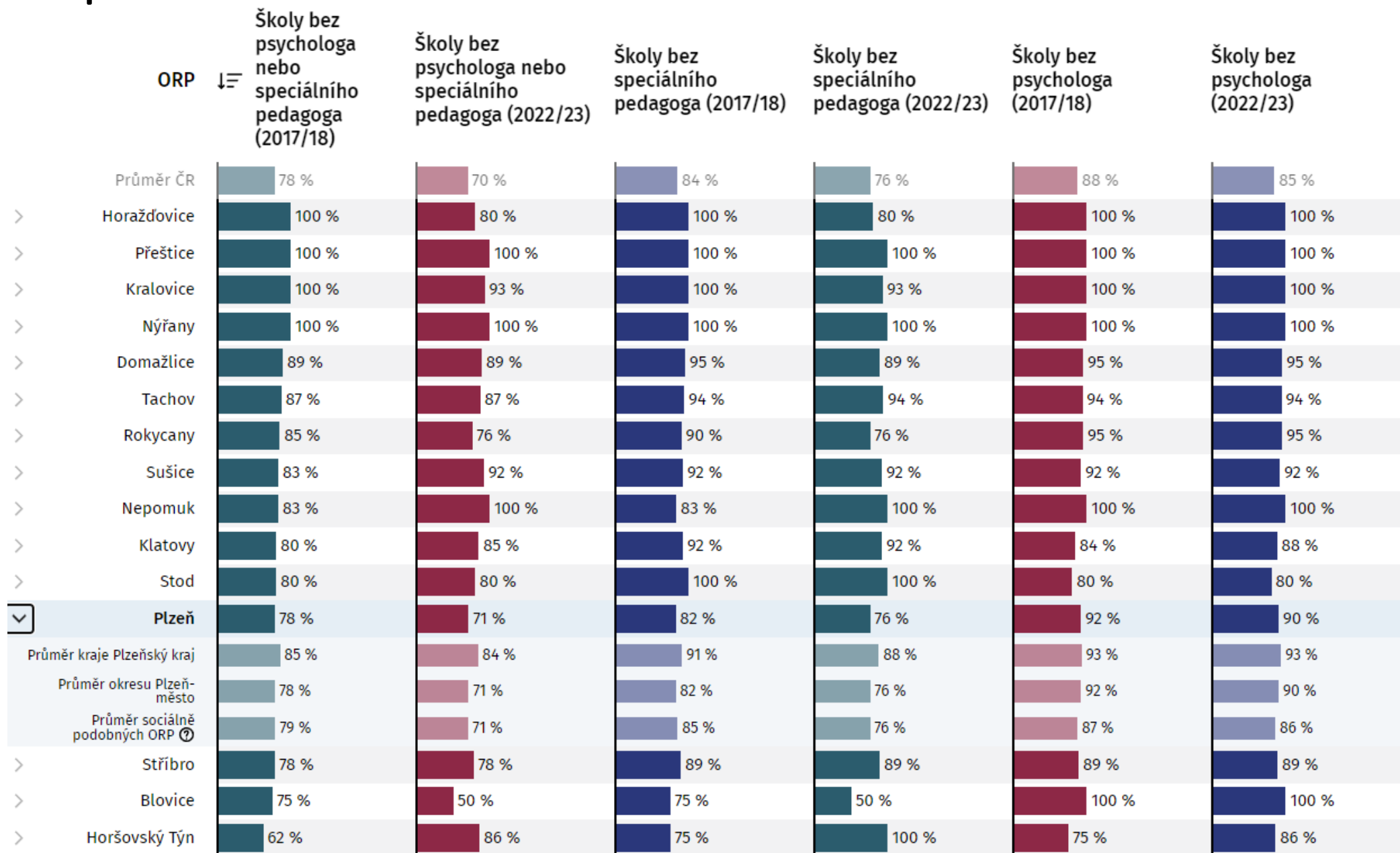
1. Jakým způsobem se tyto aktéři v území podílejí na řešení vzdělávacího neúspěchu?
2. Jaká je mezi nimi spolupráce a vymezení odpovědnosti?

Společné vzdělávání a podpůrná opatření

ORP	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2017/18)	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2022/23)	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (2017/18)	Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek (2022/23)	Žáci na jeden úvazek asistenta pedagoga (2022/23)	Žáci ve speciálních třídách (2017/18)	Žáci ve speciálních třídách (2022/23)
Průměr ČR	11,3 %	13,8 %	0,9 %	1,8 %	71,9	2,8 %	2,7 %
> Tachov	7,9 %	21,9 %	0,9 %	4,7 %	44,9	3,1 %	3,1 %
> Horšovský Týn	17,1 %	16,7 %	1,9 %	3,0 %	42,4	8,2 %	7,2 %
> Nepomuk	11,4 %	14,2 %	1,2 %	3,0 %	63,9	4,0 %	3,7 %
> Horažďovice	8,9 %	13,6 %	0,5 %	0,7 %	38,8	1,7 %	2,6 %
> Rokycany	11,0 %	13,5 %	1,2 %	2,8 %	47,6	1,7 %	1,9 %
> Stříbro	9,1 %	13,5 %	0,8 %	1,9 %	59,0	2,5 %	2,6 %
▼ Plzeň	12,1 %	12,4 %	0,7 %	1,5 %	91,0	4,5 %	4,3 %
Průměr kraje Plzeňský kraj	10,5 %	12,5 %	0,8 %	1,8 %	68,8	3,1 %	2,9 %
Průměr okresu Plzeň-město	12,1 %	12,4 %	0,7 %	1,5 %	91,0	4,5 %	4,3 %
Průměr sociálně podobných ORP ②	10,9 %	13,0 %	0,8 %	1,5 %	67,8	2,4 %	2,2 %
> Domažlice	12,6 %	12,1 %	1,6 %	3,1 %	48,3	1,4 %	1,0 %
> Klatovy	8,6 %	11,6 %	0,4 %	0,9 %	54,7	1,4 %	1,8 %
> Stod	11,5 %	11,2 %	1,2 %	1,4 %	48,6	1,6 %	0,9 %
> Kralovice	9,1 %	11,0 %	0,7 %	0,9 %	49,1	2,2 %	1,9 %
> Sušice	8,2 %	9,8 %	0,6 %	1,4 %	64,1	2,1 %	2,0 %
> Blovice	9,6 %	9,5 %	0,6 %	1,2 %	59,5	0,0 %	0,0 %
> Nýřany	6,6 %	9,4 %	0,3 %	0,5 %	68,1	2,7 %	0,7 %
> Přeštice	7,0 %	8,8 %	0,3 %	1,0 %	110,1	3,5 %	4,1 %

Školní poradenství v území

Dostupné a kvalitní předškolní vzdělávání

Pro úspěch žáka v dalším vzdělávání

Účast dětí v MŠ a odklady školní docházky

ORP	Děti ve věku 3–5 let v mateřské škole (2020/21)	Děti ve věku 3–5 let v mateřské škole (2021/22)	Děti ve věku 3–5 let v mateřské škole (2022/23)	Dvouleté děti v mateřské škole (2022/23)	Počet dětí na třídu v mateřské škole (2022/23)	Odklady povinné školní docházky (mateřské školy) (2022/23)	Odklady povinné školní docházky (přípravné třídy a stupně) (2022/23)	Odklady povinné školní docházky (2022/23)
Průměr ČR	88,0 %	89,8 %	89,6 %	28,6 %	22,1	18,6 %	5,7 %	24,3 %
> Přeštice	94,0 %	97,8 %	90,0 %	16,9 %	23,2	20,3 %	6,6 %	27,0 %
> Horažďovice	92,2 %	93,4 %	100,0 %	42,6 %	20,4	17,8 %	0,0 %	17,8 %
> Klatovy	94,2 %	93,0 %	95,0 %	33,7 %	22,4	23,4 %	0,0 %	23,4 %
> Nepomuk	92,4 %	92,9 %	92,3 %	39,7 %	23,1	16,3 %	0,0 %	16,3 %
> Domažlice	92,3 %	92,7 %	91,1 %	42,6 %	21,6	20,1 %	6,1 %	26,2 %
> Sušice	87,7 %	92,4 %	87,8 %	29,7 %	22,5	15,9 %	6,1 %	22,0 %
> Stod	91,0 %	92,2 %	91,2 %	28,3 %	22,6	16,8 %	4,1 %	21,0 %
> Kralovice	93,4 %	91,0 %	97,5 %	37,0 %	21,0	28,8 %	0,0 %	28,8 %
▼ Plzeň	86,1 %	90,8 %	87,2 %	18,1 %	22,5	19,7 %	6,5 %	26,2 %
Průměr kraje Plzeňský kraj	88,0 %	90,1 %	88,5 %	25,3 %	22,2	19,8 %	4,8 %	24,6 %
Průměr okresu Plzeň-město	86,1 %	90,8 %	87,2 %	18,1 %	22,5	19,7 %	6,5 %	26,2 %
Průměr sociálně podobných ORP	89,1 %	90,5 %	90,6 %	26,1 %	22,3	17,9 %	5,0 %	22,9 %
> Rokycany	84,4 %	89,8 %	87,9 %	22,2 %	21,4	20,0 %	7,3 %	27,3 %

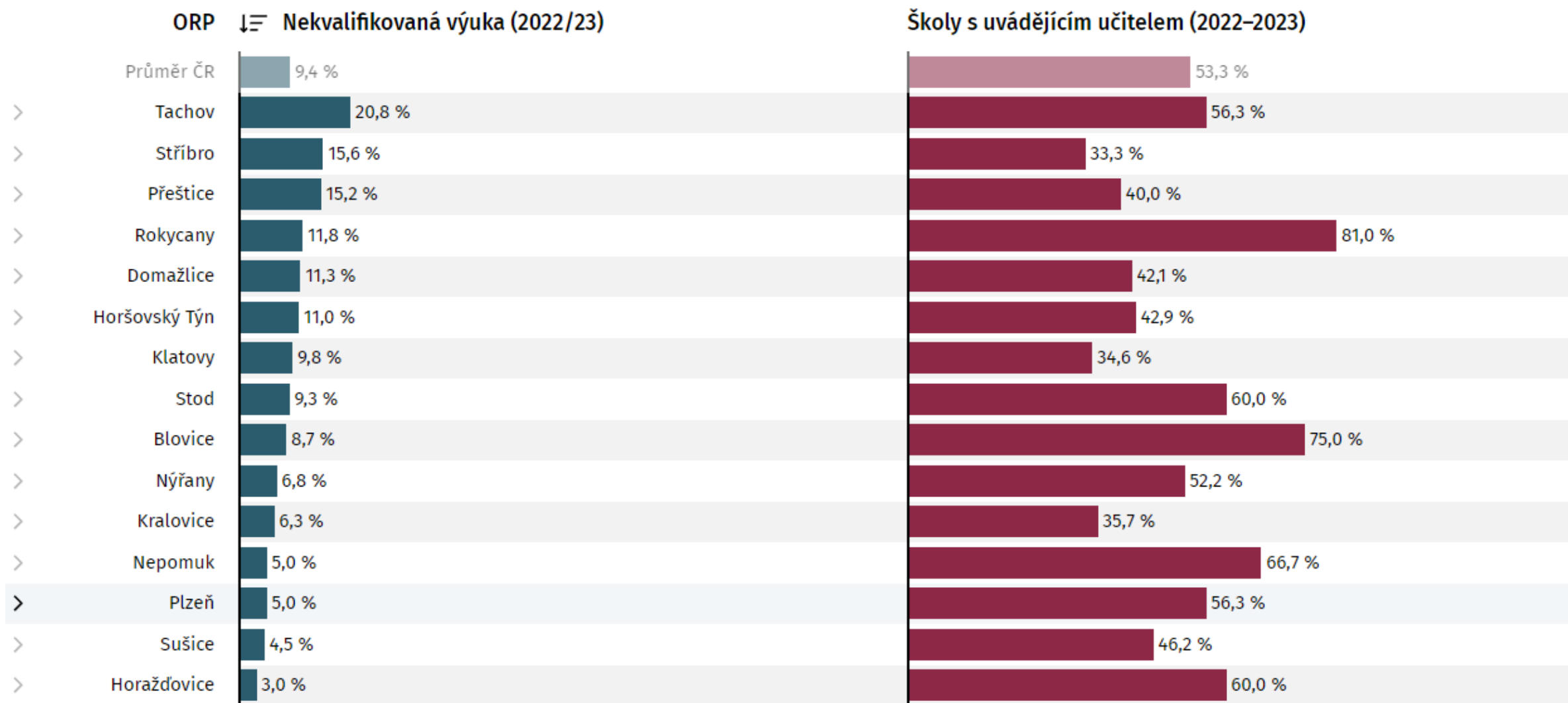
Zajištění kvalitního vzdělávání na ZŠ

Strategické řízení školy, práce s pedagogy, kvalita výuky a její výsledky, žáci s SVP a školní poradenství

Kvalitní škola – zpětná vazba inspekce

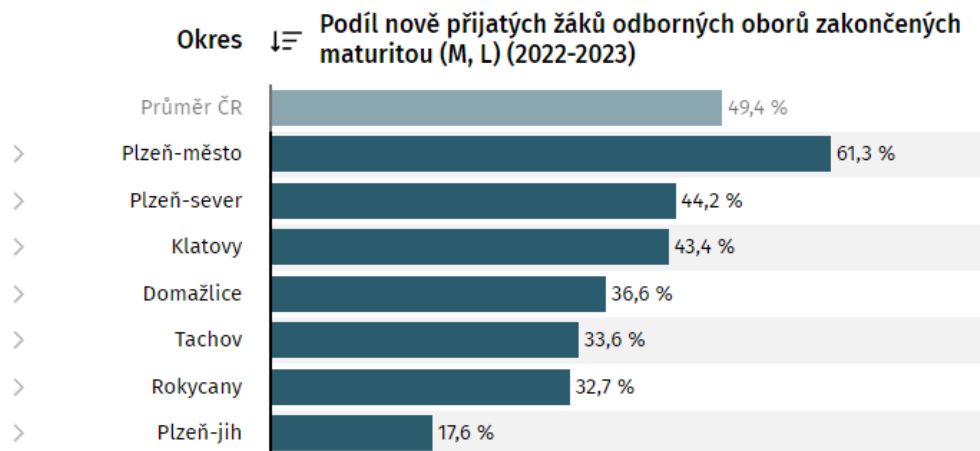
Obec s rozšířenou působností (ORP)	↓ A	Strategické řízení v základních školách (kvintily indexu, 2018–2022)	Pedagogové a jejich rozvoj v základních školách (kvintily indexu, 2018–2022)	Výuka a její výsledky v základních školách (kvintily indexu, 2018–2022)	Žák a podpora jeho učení v základních školách (kvintily indexu, 2018–2022)
Blovice	Plzeňský kraj	data chybí	data chybí	data chybí	data chybí
Domažlice	Plzeňský kraj	průměrná	průměrná	průměrná	průměrná
Horažďovice	Plzeňský kraj	data chybí	data chybí	data chybí	data chybí
Horšovský Týn	Plzeňský kraj	průměrná	průměrná	nadprůměrná	průměrná
Klatovy	Plzeňský kraj	průměrná	průměrná	průměrná	průměrná
Kralovice	Plzeňský kraj	nadprůměrná	průměrná	nadprůměrná	průměrná
Nepomuk	Plzeňský kraj	průměrná	průměrná	průměrná	průměrná
Nýřany	Plzeňský kraj	průměrná	průměrná	průměrná	průměrná
Plzeň	Plzeňský kraj	nadprůměrná	průměrná	průměrná	průměrná
Přeštice	Plzeňský kraj	vysoká hodnota	nadprůměrná	průměrná	průměrná
Rokycany	Plzeňský kraj	nadprůměrná	průměrná	průměrná	průměrná
Stod	Plzeňský kraj	data chybí	data chybí	data chybí	data chybí
Stříbro	Plzeňský kraj	průměrná	průměrná	podprůměrná	podprůměrná
Sušice	Plzeňský kraj	průměrná	nadprůměrná	průměrná	průměrná
Tachov	Plzeňský kraj	nadprůměrná	průměrná	průměrná	průměrná

Pedagogové - Personální zajištění

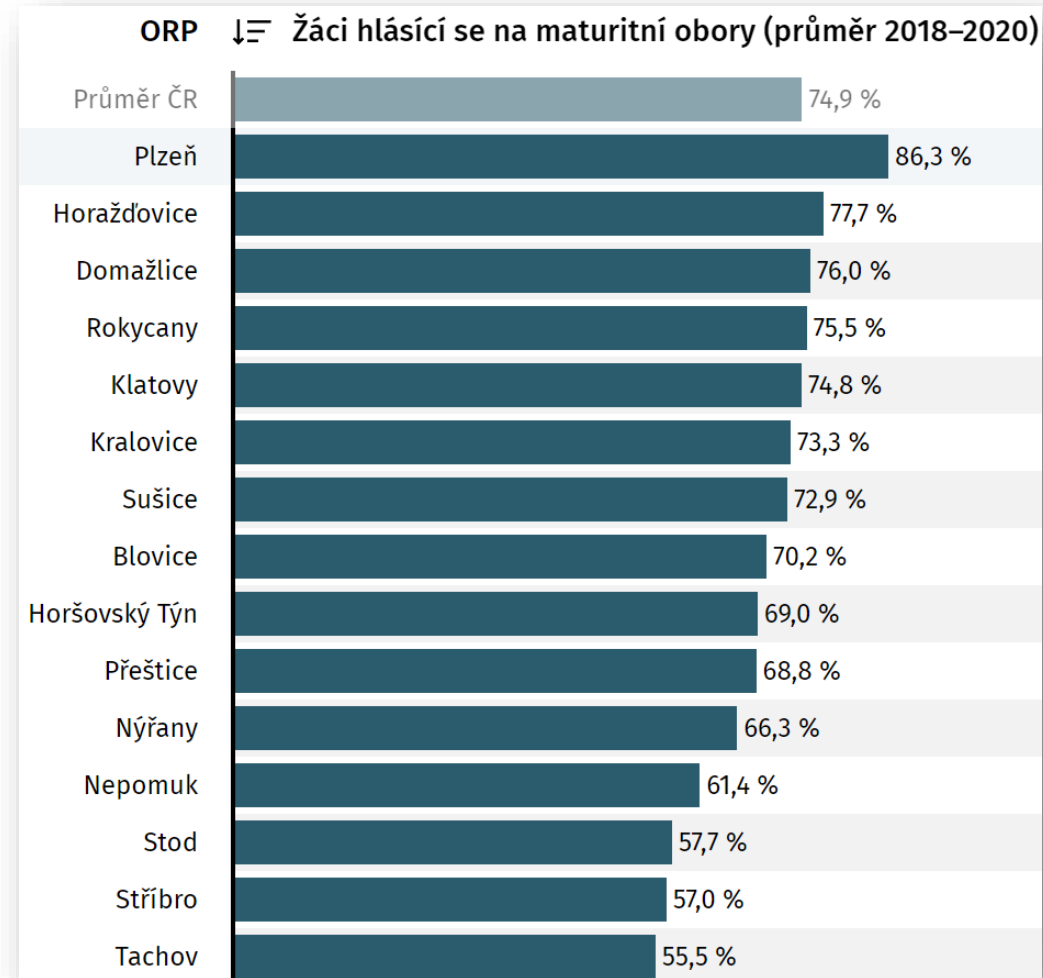
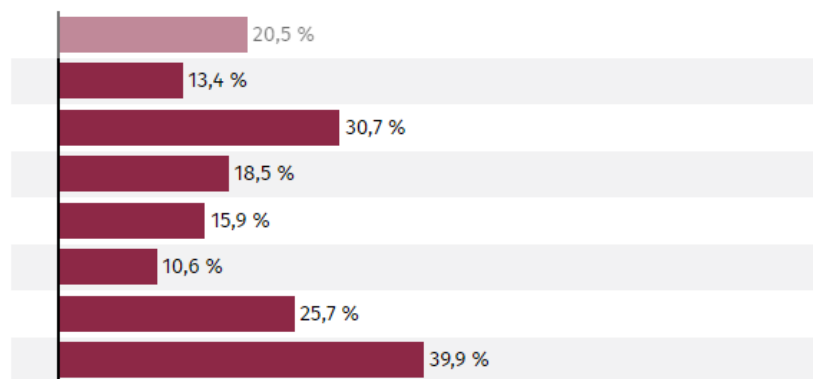
Oborová struktura SŠ

Aspirace

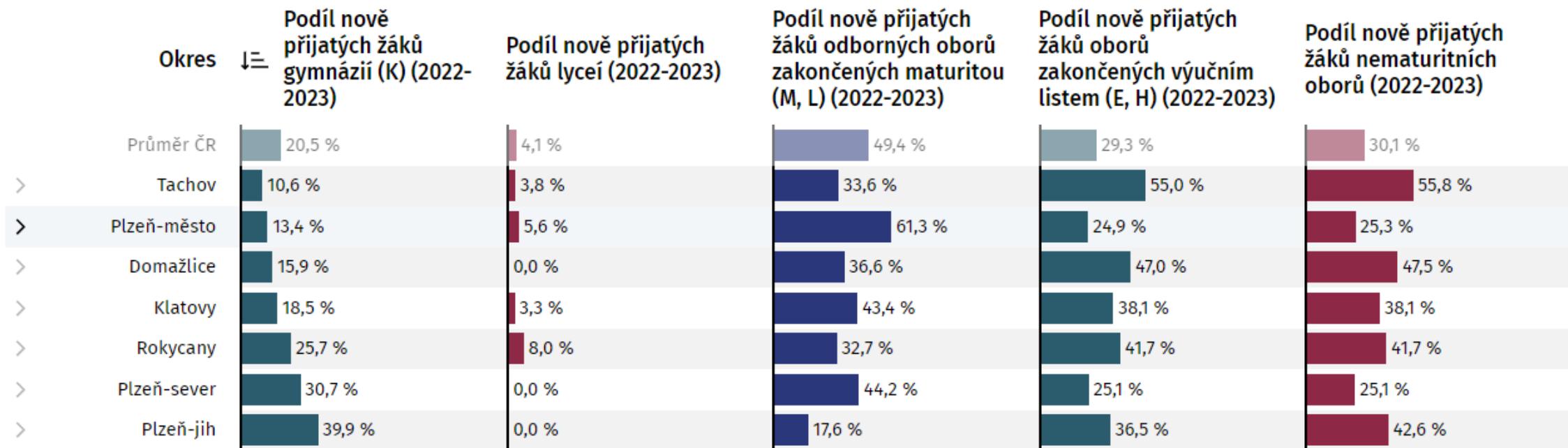

Zdroj dat: NPI ČR, MŠMT

Podíl nově přijatých žáků gymnázií (K) (2022-2023)

Oborová struktura

Děkujeme za pozornost.